

**Ka'viyu ta taayu
tu'un ka'anyu.**

**Ñuu savi
ñu'un i'ni 2**

**Leo y escribo
en mi lengua.**

**Mixteco
Costa 2**

Yu'u naniyu: _____

_____

Tu'un ñuu ka'anyu nani: _____

_____

Ñuuyu nani: _____

_____

DIRECTORIO

Mtro. Aurelio Nuño Mayer
Secretario de Educación Pública

Lic. Héctor Mauricio López Velázquez
Director General del INEA

Créditos a la presente edición

Coordinación general
Celia del Socorro Solís Sánchez

Coordinación académica
Sara Elena Mendoza Ortega
Elisa Vivas Zúñiga
Carmen Díaz González
Luis Alavez Bautista

Autoría
Elisa Vivas Zúñiga
Miguel Angel Recillas González
Maribel Eloisa Hidalgo Morales
Adriana Berenice Blancas Pérez

Adaptación para la población hablante en lengua indígena
Griselda García Mejía

Asesoría académica
Adriana Berenice Blancas Pérez

Revisión técnica
Oscar Tlalmis Jiménez

Coordinación gráfica y cuidado de la edición
Greta Sánchez Muñoz
Adriana Barraza Hernández

Seguimiento editorial
María del Carmen Cano Aguilar

Revisión editorial
Laura de la Torre Rodríguez
Gabriel Nieblas Sánchez
Alicia Naves Merlín

Diseño e ilustración
Ricardo Figueroa Cisneros

Diagramación
Silvia Plata Garibo
Abraham Menes Núñez
Jorge Alberto Nava Rodríguez

Leo y escribo en mi lengua. Mixteco Costa 2. MIBES 3. Vocabulario. D. R. 2016 ©Instituto Nacional para la Educación de los Adultos, INEA. Francisco Márquez 160, Col. Condesa, Ciudad de México, C.P. 06140.

Esta obra es propiedad intelectual de sus autores, y los derechos de publicación han sido legalmente transferidos al INEA. Prohibida su reproducción parcial o total por cualquier medio, sin autorización escrita de su legítimo titular de derechos.

Impreso en México

Chakua jana'a tiñu

Tutu nu ndaa ndinuu tu'un ka'anyo kua tindeechi chi'in rajana'a nu tiñu java'ara ta chi'in ñivi cha'nu jakua'andi'i tutu kuenda MIBES 3. *Ka'viyu ta taayu tu'un ka'anyu. Ñuu savi ñu'un i'ni 2* cha'achi itu'un ku'va nu kua nanduku tiñu tu'un kuati a tu'un nani cha ii jaan chandaa nu Tutu sa'an ñuu savi nu Tutu chaka'vio titakan yati kua kutuni iniun cha jakua'akun.

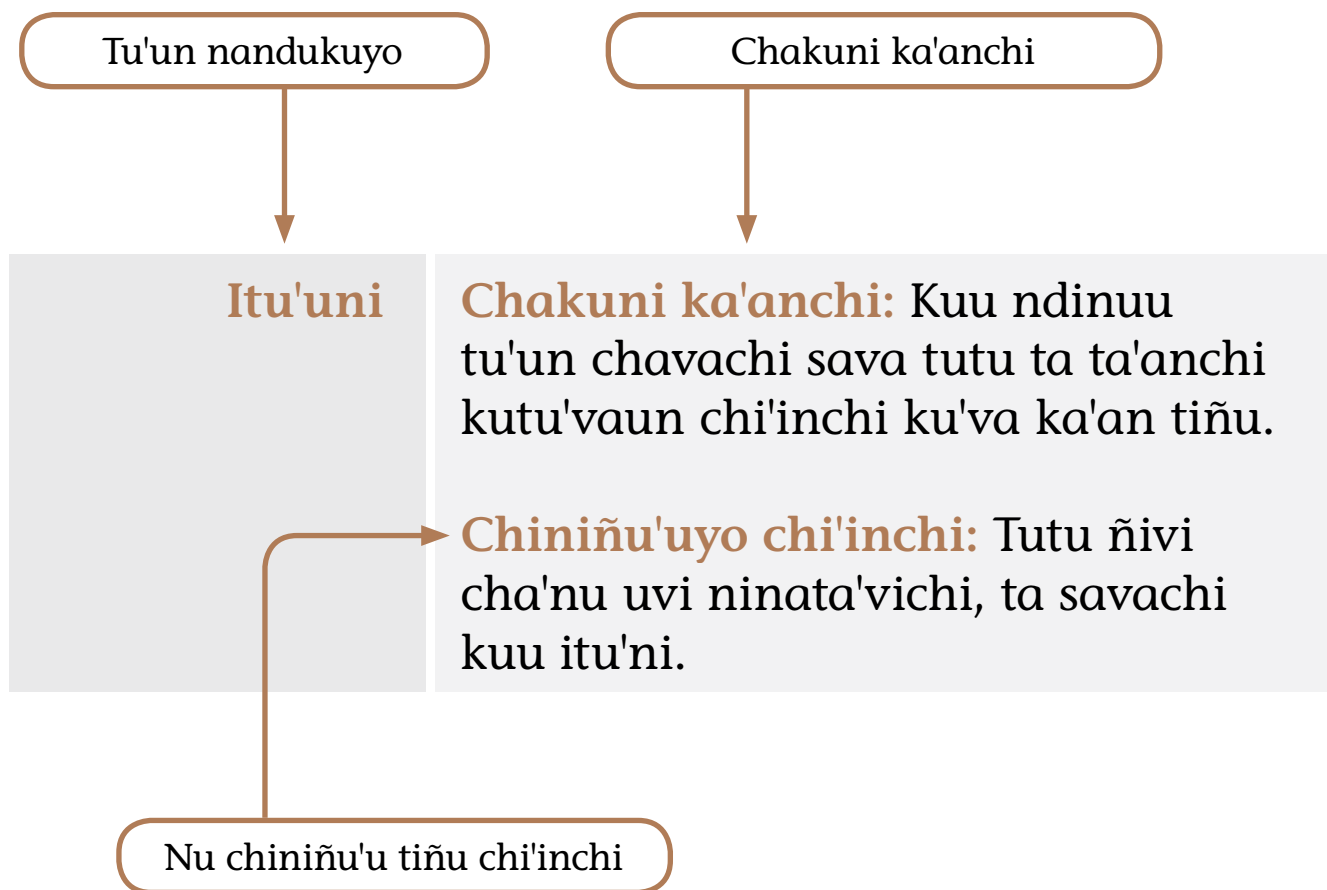
Tutu nu ndaa ndinuu tu'un ka'anyo kaachi ku'vaya: chiyo satin ndeku ndinuu tu'un kuati chi tu'un nani ta tuun kaachi ta yukun yukun ni ndaachi ku'va iyo ndusu tu'un savi; chiyo va'a ndaa **chakuni ka'anchi** tu'unkan ta vachi ta'an ndamaa **chiniñu'uyo chi'inch**i tiñu tu'unkan.

Tutuya nichinuchi chi'in tu'un ñuu savi ñu'un i'ni 2. Kunindi natindeechi chiun nu kua'an kutu'vaun taaun ta nakutu'va kaun tu'un chaa kuenda tu'un ka'anyo.

¡Tia'vi ndioo chiun tikuta'un chi'indi kuenda tiñu ka'nuya!

¿Ñakaa kua chiniñu'ukun Tutu nu ndaa ndinuu tu'un ka'anyo?

Chiyo satin tutuya ndaa ndi'i tu'un ku'va iyo ndusu tu'un savi. Iti nuu ndaa ñacha kuni ka'anchi ta ñakaa chiniñu'u tiñu chi'inchi.

cha'a sivi

Chakuni ka'anchi: Tuni chajava'a ñivi ta cha'achi kuenda siviñi.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Nde'e tu ndaa cha'a siviun nu tutu tachiyo nuu ñivi.

chajana'a

Chakuni ka'anchi: Ku'va nata'vi sava tu'un chakua nde'un chakuu itu'uni nu Tutu sa'an ñuu savi.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Kua nde'unnu Chajana'a 1 ku'va chinu tutu tachiyo nuu ñivi.

**jaxini tu'un
ka'ankun**

Chakuni ka'anchi: Nda'a Tutu sa'an ñuu savi vachi tiñu kua java'un ta kua kutu'vaun ku'va taaun tu'un ñuu ka'un.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Nde'e nda'a tutu nu vachi chakuu jaxini tu'un ka'ankun.

jini

Chakuni ka'anchi: Tu'un chandaa ji'na kuii iti siki nu kicha'a chataa ñivi.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Tu'un cha nani nda jini nu tutu tu'un chaa ka'an yoo kua kuu kumitiñu.

kiti ñivi

Chakuni ka'anchi: Kuu itu'un kiti iyo tañu yutu nu iyo ku'u kivi ta chakuita kaari chi ju'ma naniri nu nda'a yutuan.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Nindaa kiti ñivi nu yutu, titakan ñakua kachi rindisutun chi'in.

kunichi

Chakuni ka'anchi: Tu'un ka'an chata'anchi kutu'vaun ndi'i cha'a chakua jatiñun chi tutu ñivi cha'nu.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Ku'va chandukuitindi kunichi kutu'va va'a kai ndi'ni cha'a.

nataa

Chakuni ka'anchi: Ku'va chanatavayo a taa chaa ndikoyo tu'un ndaa nu tutu, xiña'ñu a matu'un tiñu.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Nataa nu Tutu sa'an ñuu savi tu'un ndaa nu tutu cha'a tiñu.

ñanitaa

Chakuni ka'anchi: Ña'a taa matu'un tu'un chakee jiniña nu matu'un tutu.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Ñanitaa tu'un ndaa ji'na kuii kuu ña'a Dora María de la Cruz Luciano.

ñaninatu'un

Chakuni ka'anchi: Ña'a chanatu'un ndi'i chachitoña ku'va iyo ñuuña.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Ñaninatu'un tu'un kuenda “Iin racha'nu ta ru nuni” kuu ña'a Alicia Lucas García.

ora

Chakuni ka'anchi: Ku'va chacha'a kuenda ku'va chika nikandi chi'in yoo. Itu'un kivi ndiso 24 ora ta itu'un ora ndiso 60 minutu.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Tichi itu'un **ora** kua nde'o ku'va chanijatiñundo nu Tutu sa'an ñuu savi.

primaria

Chakuni ka'anchi: Kuu ve'e jakua'a nu kutu'va rakuati taave ta ka'vi va'ave.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Rakuu nuu ve'e sukuela ***primaria*** nika'an va'a jaanra chi jutu rakuati.

rajana'a

Chakuni ka'anchi: Rai chajana'a
itu'un chanditi a itu'un tiñu ka'nu.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Rajana'a
cha'ara kuenda ku'va ta'anchi taa ta
ka'vi verakuati jakua'a.

**rajaya'a inga
tu'un**

Chakuni ka'anchi: Rai chajaya'a
matu'un tu'un ka'anyo a tu'un ndaa
nu tutu chi inga tu'un ñuu ka'an ñivi.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Nu nda'a
Tutu chaka'violetu nu tutu ñivi cha'nu
ka'an yoo **rajaya'a inga tu'un** tu'un
ka'anyo.

ranaki'in tu'un

Chakuni ka'anchi: Rai taa semplu a
kuendu chaninatu'un ñivi chira.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Nu tutu
chaka'violetu ndaa ndinuu tu'un
chaninatu'un ñivi chi **ranaki'in tu'un**.

ranitaa

Chakuni ka'anchi: Rai taa matu'un tu'un chakee jinira nu matu'un tutu.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Ranitaa tu'un ndaa nu ndi'i kuu rachava'a Pascual Sánchez Gómez.

semplu

Chakuni ka'anchi: Tu'un cha'nu chanatu'un ñivi chanikuu ñuñiviyaa a inga chiyo.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Semplu kuenda “Tacha ñachitoyo ñacha kuu yuku” ka'an chaiyo matu'un tati kumi ndi'i ku'u kaa ikan ta ndi'i kiti iyo ikan.

sivi

Chakuni ka'anchi: Ku'va nání matu'un tu'un ndaa nu itu'un tutu.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Sivi chanata'vi tutuya kuu Itu'uni 2.

taku

Chakuni ka'anchi: Cha'achi kuenda ñakaa nika'yu matu'un ndatiñu a chaiyo ñuñivia.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Sivi vachi nu tutu ve'e tatan siin siin kaa **takuchi**.

tika

Chakuni ka'anchi: Kuu ta'an kuuchi matu'un ndatiñu iki chakumi tutun ta va'achi kindi ñacha kunio kaniva'o a yuti kuu kindi tichichi.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Nu yukun sivi ndaa ñojo **tika** nduta vixin kumani.

tuni

Chakuni ka'anchi: Kuu xiña'ñu kuenda iin ve'e ndiso tiñu ka'nu, chi *tinta* tuun chaka ñivi nuuchi ta tiin tichi nu tutu ika chachiñu'o.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Kunichi tiin **tuni** ve'e jakua'a nu tutu chaka'an tinindi'i jakua'ayo sukuela.

tuni ka'vio

Chakuni ka'anchi: Kuu chaka'an ñojo ta'an chaiyo. Chi'in chakan ka'vio ndatiñu a jayukunyo ñacha kuu maachi.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Taa tuni ka'vio ñojo ta'an masana nde'un nu tutu.

tuni nda'a

Chakuni ka'anchi: Xiña'ñu ndoo java'a jini nda'o, ta cha'achi kuenda yoo ñivi kuu iin ta iinyo.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Tuni nda'a tiñachitochi java'achi cha'a sivichi nindoo tuni nda'achi.

tuni tutu ñivi

Chakuni ka'anchi: Kuu tuni ka'vio chacha'a tiñu chio kuenda sivi ñivi, a kuenda tutu ika chi'in nda'a tutu.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Tutu taniñuyu ndisochi tuni tutu ñivi 65461.

tuun kuati

Chakuni ka'anchi: Kuu ndinuu tuun chataa va'ayo chi'inchi ta ka'anchi nda iti kua kuitanuu chaka'vio a cha'achi kuenda ku'va ta'anchi ka'vio.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Nini jaan chiniñu'o **tuun kuati** titakan va'a kua ka'vi chaayo ndinuu tu'un ndaa nu tutu.

Tu'un jaxinio

Chakuni ka'anchi: Tu'un chandaa nu itu'un tutu titakan nakua nakani ini va'akun tu'un ka'anchi ikan.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Nu Tutu chaka'vio kua nani'ikun ndinuu **tu'un jaxinio**, semplu ta inga ka tu'un.

Tu'un nandukuyo

Chakuni ka'anchi: Tu'un chasikio ta java'achi chanananduku jinio ñacha kuu tu'unkan.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Nindi'i java'i ndiuni **tu'un nandukuyo** natava vachi nu Tutu chaka'vio.

tu'un nani

Chakuni ka'anchi: Kuu iin yukun tu'un chaka'an itu'un tiñu, a ka'an ku'va kaa chaiyo ñuñivi a chajava'a ñivi joko ñakani jaanchi.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Nde'e taniñu ta jaketa yuku **tu'un nani**.

**tu'un nata'vi
sava**

Chakuni ka'anchi: Kuu itu'un yukun tu'un náni chandaa indukuni ta iyo chakuni ka'anchi. Kicha'achi chi itu'un *letra* ka'nu ta jandi'ichi chi itu'un tuun lu'u ta ñachakunda ka inga tu'un nuuchi.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Tu'un nata'vi **sava** chajandi'i ndaa nu tutu tu'un chaa ka'an yoo nijakanaa.

**tu'un sakanuu
i'ni**

Chakuni ka'anchi: Kuu matu'un chasikio ta kua nandukukun *letra* sakanuu i'ni chavachi tichi chakumi tutun.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Nanduku nu ndaa **tu'un sakanuu i'ni** sivi tutu chachiniñu'ukun chaka'an nu Itu'uni 1.

tu'un sii

Chakuni ka'anchi: Kuu tu'un sii chajavaku sii chi'inyo ta ka'an ñivi chi'inchí ku'vachakuu ñuñivi a ku'va chata'anyo.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Nu Tutu chaka'vio “**Tu'un sii** chaka'an ñivi ñuu *totonaco*” tu'va ka'an chi'inchí.

tutu yukun sivi

Chakuni ka'anchi: Kuu tamaa chajakuiñi yukuo sivi ndatiñu a sivi ñivi cha'achi kuenda ñani chakua chiniñu'o ñojo ta'an ñivi iyo.

Chiniñu'uyo chi'inchí: Ñajana'a taa itu'un **tutu yukun sivi** ñivi chakua ku'un kua tiso va'a ve'e jakua'a ta taaña ñani ndatiñu kua kunichi.

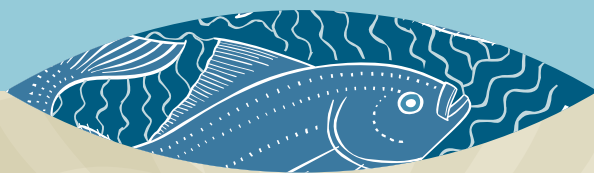

vocal

Chakuni ka'anchi: Ndusu chakee yu'uyo tacha ka'anyo. Iin ta iin tu'un ka'an ñivi inga ñuu chiniñu'uñi siin siin *letra* ta kua keta tu'un kuni ka'anñi.

Chiniñu'uyo chi'inchi: Ndusu *vocal* chiniñu'u ñivi ñuu savi yu'u ndutañu'u 2 kuu: a, e i, o, u.

Este vocabulario en lengua mixteca Costa 2, contiene una diversidad de palabras que te ayudarán a comprender la lectura y la escritura de un nuevo término en tu propia lengua.

En él se realiza una explicación de uso y definición, para facilitar su comprensión, así como algunas variantes que se utilizan en otras comunidades. Por lo tanto se considera de mucha utilidad para una mejor comprensión de los textos escritos.

Nu tutuya ndaa ndinuu tu'un ka'anyo kuenda ñuu savi ñu'un i'ni 2, ndi'i tu'unya kua tindee nakua kutuni ini kaun chakua jakua'akun ta kua taa ta'ankun inga tu'un chaa kua kutu'vaun.

Ndaa ñacha kuni ka'an itu'un itu'un tu'un chañakutuni inikun a ñanakotoun, ñakuenda chiniñu'u tiñu chi'inchí inga ñuu. Chakan chanini jaan nichinu tutuya tikua tindeechi ku'va kua kutuni inikun ndi'i tu'un ndaa nu tutuya.